

# ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ V IRSKU

John Corcoran

3.3Corcor-prednaska.doc

## Zdůvodnění prezentace

Doufám, že Vám budu moci během této prezentace popsat vývoj irské ekonomiky během posledních 40 let, se zvláštním zaměřením na posledních 12 let. Během těchto 12 let jsme dosáhli vysoké úrovně ekonomického rozvoje a rostoucí zaměstnanosti s přijatelnou mírou inflace. Pokusím se zdůvodnit tento úspěch a popsat příspěvek rozvoje lidských zdrojů k celkovému rozvoji. Také se zmíním o regionálním rozvoji v Irsku s ohledem na nově zřízené kraje v České republice. Dále budu mít několik poznámek k tomu, kam směřuje irská ekonomika do budoucna a popíši naše problémy a výzvy.

## Statistiky

Začnu několika klíčovými ekonomickými statistikami. V roce 1991 byl v Irsku zaměstnán 1 milion osob, v roce 2000 to bylo už 1,7 milionu. Přidali jsme 0,7 milionu osob k naší pracovní síle. V roce 1991 byla míra nezaměstnanosti 18%, ta se dnes pohybuje kolem 3,7%, tedy pod průměrnou hodnotou EU. V roce 1974 bylo celkem 20% pracovní síly zaměstnáno v zemědělství, tento počet dnes klesl na 8%. Procento pracovní síly zaměstnané v průmyslu s vysokou přidanou hodnotou se dramaticky zvýšilo. V roce 1973, když jsme se připojili k EU, náš HDP na osobu byl na úrovni 60% průměru EU, v roce 1999 se zvýšil až na 110%.

## Důvody úspěchu

Nyní Vám přiblížím 6 důvodů úspěšné transformace naší ekonomiky. Prvním je kvalitní nabídka pracovní síly. Druhým důraz na konkurenceschopnost ve všem, co jsme dělali. Třetím jsou makroekonomická opatření zaměřená na radikální zlepšení daňového systému. Čtvrtým důvodem je rozumné využití strukturálních a kohezních fondů Evropské unie. Pátým elementem jsou dohody sociálního partnerství na národní úrovni mezi zaměstnavateli, odbory, vládou a dalšími sociálními partnery ohledně ekonomické a sociální politiky, která by měla být prosazena. Šestým důvodem je reforma veřejného sektoru.

## Zásahy vlády do ekonomiky

Je nutné zdůraznit, že mnohé z těchto aktivit zahrnují zásahy vlády do ekonomiky. Co se týká zásahů vlády, irská vláda zaujímal vždy pragmatický přístup a zasahovala ve velké míře dle evropských standardů do procesu růstu. Vůdčí role v programu vytváření pracovních míst byla ve velké míře zajištěna vládními zásahy. Agentury financované vládou aktivně vyhledávaly

mezinárodní multinationální firmy s tím, aby přišly do Irska a vytvořily zde pracovní místa.

V naší zemi žije 3,5 milionu lidí. Byli jsme svědky tržních chyb, které vyplývaly z malého počtu podniků. Nemáme velké firmy, které mohou mít rozsáhlé školicí programy. Až donedávna jsme neměli průmyslovou tradici. V této situaci vznikla potřeba vlády přilákat do Irska průmysl a potřeba pomoci v rozvoji domácího sektoru. Zásahy vlády byly pragmatické, nebyly zde žádné ideologické záměry v oblastech, jako jsou zásahy vlády, privatizace a nacionalizace různých druhů výroby. Tento přístup vlády byl jednotný pro všechny vlády v posledních 12 letech. Neměli jsme nikdy extrémní pravicový nebo levicový průlom v našem politickém systému.

## **Nabídka práce**

Teď bych se rád zaměřil na otázku nabídky práce – na kvantitu a kvalitu nabídky práce. Navrhuji začít popis vytvořením politiky pracovní síly v roce 1965. V tomto roce (1965) jsme již věděli, že vstup do EHS je pro nás reálný. Do roku 1965 byla naše ekonomika a to, jak jsme pohlíželi na rozvoj, závislá na britské ekonomice. Nebrali jsme příliš na zřetel to, čeho bylo dosaženo v nově konstituovaném Evropském hospodářském společenství, které se skládalo z Německa, Francie, Itálie a Beneluxu a bylo založeno Římskou smlouvou v roce 1958.

V roce 1965 jsme tedy stáli před otázkou vstupu do EU a otázkou rozhodnutí čelit „studenému větru“ konkurence. Až do té doby jsme byli chráněni velmi vysokými tarifními bariérami. Tyto ovšem byly velmi neefektivní a nemohly vyjít vstříc výzvám, které vyvstaly na evropském jednotném trhu. Snažili jsme se překonat tyto nesnáze rozvojem lidských zdrojů, v roce 1965 jsme formulovali naši politiku pracovních sil.

Prvním elementem této politiky bylo předpovídání změn, které se mohly objevit v nabídce a poptávce po práci. Ivan Fišera se již zmínil o nutnosti provádění analýz, předpovědí, plánování a potřebě založit Radu pro lidské zdroje, proto se k otázce předvídání pracovní síly ještě podrobněji vrátím později.

Druhým elementem politiky pracovních sil byla opatření kvalifikace a rekvalifikace pracujících. Náš přístup byl ovlivněn tím, že jsme poznali, že existující vzdělávací systém by nemohl připravit takový typ kvalifikovaných pracovníků, kteří by byli vyškoleni podle srovnatelných měřítek mezinárodní konkurenceschopnosti. Vzdělávací systém byl dobrý, dokonce velmi dobrý z hlediska klasického vyučování, vyučování umění a humanitních věd. Obchodní vzdělávání bylo přesto nedostatečné. Otázka, kterou si položila irská vláda byla: Mohou být nedostatky upraveny pomocí vzdělávacího systému, nebo bude zapotřebí udělat něco mimo vzdělávací systém? Vláda ustanovila mimo vzdělávací systém tripartitní agenturu, která kvalifikovala a rekvalifikovala pracovníky. Tato nově vzniklá agentura se nyní jmenuje FÁS, v současnosti má jiné úkoly a je v podstatě agenturou trhu práce. Můj kolega Tony Barrett Vám podrobněji popíše FÁS později.

V roce 1965 se objevily snahy o reformu vzdělávacího systému a zlepšení citlivosti na potřeby obchodu. Mimo tradiční vysokoškolské struktury jsme založili 10 Regionálních technologických institutů a 2 Institute vyššího vzdělávání. Nové instituce určené pro kvalifikaci a nové instituce vzdělávacího systému s důrazem na obchod, strojírenství a manažerské dovednosti byly finančně velmi dobře zabezpečeny.

Třetím elementem politiky pracovní síly byl prospěch ze schématu vyplácení nadbytečných zaměstnanců v tradičních typech průmyslu, které byly vystaveny konkurenci. Vždy jsme uznávali, že přesun k volnému trhu by zahrnul i restrukturalizaci průmyslové báze – některé druhy průmyslu by zanikly a některé by posílily. Výzvou pro vládu bylo usnadnit lidem přesun mezi upadajícím průmyslem a rostoucím průmyslem.

Posledním elementem naší politiky pracovních sil byl rozvoj služeb úřadů práce a služeb zaměstnanosti. Naše úřady práce v roce 1965 původně vyplácely nezaměstnaným pracovníkům podporu v nezaměstnanosti. Chtěli jsme vytvořit více proaktivní služby zaměstnanosti, předpovídat jaký typ kvalifikace bude potřeba, nasměrovat pracovníky ke kvalifikaci a pracovním příležitostem. Veřejné služby zaměstnanosti byly také hodnoceny jako prvotřídní zdroj informací a analýz toho, co se děje na trhu práce, zejména na úrovni krajů.

### **Předpovědi pracovní síly**

Nyní se vrátím k otázce předpovědi pracovních sil. Na začátku bych chtěl vyjádřit svůj osobní názor, že jednou z největších výhod předpovědi pracovních sil je ta, že předpovědi představují druh komunikace mezi úřady práce a vzdělávacím systémem.

Předpovědi pracovních sil představují jednu z metod plánování prospěchu ze vzdělávání. (K dispozici jsou další metody, jako je třeba přístup sociální poptávky a přístup míry návratnosti.)

Obecně se shodneme na tom, že chceme dosahovat maximálně udržitelnou míru růstu průmyslového rozvoje a růstu služeb a zemědělství. Co se týká průmyslových sektorů, některé z nich jsou více produktivní a poskytují více přidané hodnoty než ty ostatní.

Abychom přilákali průmysl s vysokou přidanou hodnotou, musíme nejdříve připravit kvalifikované pracovníky s mnoha dovednostmi. Není možné to provést jinak. Můžete říci, že průmysl s vysokou přidanou hodnotou rovná se průmyslu, který zaměstnává vysoce kvalifikované odborníky. Je to právě vzdělávací systém, který v převládající míře připravuje vysoce kvalifikované odborníky s mnoha dovednostmi.

V našich předpovědích pracovní síly jsme začali s cílem průmyslového rozvoje a snažili jsem se předpovědět počet a typ vysoce kvalifikovaných lidí, kteří budou zapotřebí, aby tento průmyslový rozvoj zajistili. Tyto předpovědi provádíme s některými změnami a zlepšeními průběžně od roku 1965. Velký

vliv na tvorbu předpovědí měla nejen možnost čerpání finančních zdrojů z mezinárodních organizací, ale zejména potřeba přesvědčit mezinárodní mobilní průmysl, že díky našim dovednostem může založit pobočku v Irsku.

Já osobně jsem byl zapojen v roce 1968 do přípravy profesních předpovědí, které budou v Irsku zapotřebí, pokud se Irsko dostane na evropský standard života. V těchto dnech byl náš HDP na osobu pouze 60% evropského průměru. Brali nás jako málo rozvinutou zemi v rámci Evropy. Světová banka byla ochotna nám uvolnit finanční prostředky, ale s tím, že je budeme investovat do prokazatelně produktivních oblastí.

Jednou z takových oblastí byl sektor vzdělávání, připravili jsem návrhy na různé typy rozvoje vzdělávání z perspektivy kapitálu a běžných výdajů.

V předvstupním období panovaly dobré vztahy mezi vzdělávacími institucemi na jedné straně a institucemi trhu práce na straně druhé. Spolupráce je dodnes založena na společné vizi nutného rozvoje lidských zdrojů, který je schopný podporovat takový typ ekonomiky, který chceme vybudovat. Tato společná vize byla podpořena zvýšením státním investic do následujících typů vzdělávání: obchod, strojírenství, informační technologie, manažerské dovednosti.

Ročenka světové konkurenceschopnosti řadí irský vzdělávací systém mezi jeden z nejlepších v dosažení souladu s potřebami trhu. Prakticky to znamená, že pokud se americká multinationální společnost rozhodne založit pobočku v Evropě a pokud je jednou z hlavních podmínek vzdělávací systém, který odpovídá potřebám trhu, v tom případě máme dobrou šanci přilákat takového zahraničního investora.

Na schůzce Evropského výboru ministrů v Lisabonu v březnu 2000 byla určena strategie budoucího ekonomického rozvoje Evropské unie. Unie doufá, že se stane nejvíce konkurenceschopnou ekonomikou založenou na dynamických znalostech. EU již nezajímá starý model rozvoje založený na hromadné výrobě a technologii, která je snadno reprodukovatelná prakticky v každé zemi. Aby se Evropa stala ekonomikou založenou na znalostech, bude nutné změnit a upravit mnohé ve vzdělávacím systému.

### **Institucionální opatření v Irsku pro rozvoj ekonomiky a zaměstnanosti**

Naše poslední řada institucionálních opatření pro rozvoj ekonomiky a zaměstnanosti v Irsku byla vytvořena v roce 1993. Instituce zastřešuje naše Ministerstvo podnikání, obchodu a zaměstnanosti.

Pod Ministerstvo spadá instituce Forfas, což je v podstatě plánovací, analytické a výzkumné středisko. Prozkoumává typy průmyslu, na jejichž rozvoj bychom se měli v budoucnu zaměřit. Dle analýzy Forfasu se soustředíme na sektor informačních a komunikačních technologií a na farmaceutický sektor.

Dále u nás působí Agentura průmyslového rozvoje (IDA). Jejím úkolem je přimět mobilní průmysl, aby o Irsku uvažoval jako o zemi, kde by mohl založit

pobočku s tím, že v Irsku to pro něj bude zvláště výhodné. Agentura průmyslového rozvoje má pobočky v USA, Kanadě, Japonsku, Německu a řadě dalších zemí. Agentura prodává Irsko v zahraničí jako výnosnou destinaci pro projekty mobilních investic. Dostupnost kvalitní pracovní síly je jedním z hlavních prodejních argumentů.

Další institucí, kterou chci zmínit, je agentura Enterprise Ireland, jejímž úkolem je podpora rozvoje původního domácího irského průmyslu. Potřeby irského průmyslu se velmi odlišují od společností, jako jsou Intel nebo Hewlett Packard. Tyhle dvě zmiňované společnosti si zařídí vlastní marketing a kvalifikaci a mají vynikající management. Irská vláda by jim nemohla nabídnout více v těchto oblastech. Ale malé firmy potřebují pomoc s marketingem, účetnictvím, kvalifikací, rozvojem managementu a to právě Enterprise Ireland nabízí.

FÁS je naše agentura, která se zabývá trhem práce. Její aktivity zahrnují kvalifikaci, rekvalifikaci, má také podobné funkce jako úřady práce v České republice kromě toho, že nevyplácí podporu v nezaměstnanosti. Vyplácením podpory v nezaměstnanosti se zabývá Ministerstvo sociální péče. Tony Barrett Vám podá bližší informace.

### **Expertní skupina na stanovení budoucích potřebných dovedností**

Poslední institucí, kterou bych rád popsal, je expertní skupina na stanovení budoucích potřeb. V návaznosti na naše úsilí v oblasti předvídání pracovní síly jsme navázali úzké partnerství mezi obchodem, vzděláváním a kvalifikací s tím, že se tato skupina zaměří na předpovědi. Skupina řeší problémy nutných dovedností, potřeb pracovní síly, odhadů a obchodního vzdělávání. Snažíme se o co nejužší dialog a dosažení konsensu mezi podnikáním na jedné straně a vzděláním na straně druhé. Skupina se snaží formulovat využití profesí za účelem cíleného růstu průmyslových sektorů.

V rámci partnerské struktury existují 4 instituce. Na samém vrcholu máme fórum, jež je složené ze zástupců obchodu, vzdělávacích, kvalifikačních a partnerských center. Jsou zde zastoupeni obchodní senior manažeři a ti mohou přímo říci, co podnikání potřebuje od vzdělávacího a kvalifikačního systému. Další zastoupenou institucí je Forfas, plánovací agentura, která poskytuje informace o budoucích potřebách pracovní síly v rozmezí 1-2 let. Dále zde figuruje Agentura průmyslového rozvoje, která se snaží přilákat mobilní průmysl do Irska. Jedná se o typy průmyslu, které se v Irsku ještě neobjevily, ale které plánujeme přitáhnout do roku 2002 – 2004. Na to se ovšem musíme náležitě připravit.

Další institucí je expertní skupina. Jsou zde zastoupeni akademici, ekonomové, statistici, sociologové, kteří připravují podrobné podklady.

Třetí součástí naší struktury je manažerská implementační skupina. Jsou zde zastoupeni úředníci – senioři ze vzdělávacího systému a kvalifikačního systému, kteří mají moc rozhodovat o tom, jaké kvalifikace a jaké vzdělávání bude prosazeno.

Posledním elementem struktury je program uvědomění si dovedností. Program je založený na potřebě potenciálních žáků vysokých škol nebo středních škol vědět, kam se ubírá vývoj ekonomiky do budoucna a které kvalifikace bude zapotřebí.

### **Evropský sociální fond**

Teď bych se rád zmínil o Evropském sociálním fondu. Jak už uvedl Ivan Fišera, měl jsem tu čest účastnit se v Bruselu v roce 1973 vyjednávání o vstupu Irska do EU a projednávat první finanční toky pro Irsko z Evropského sociálního fondu. V těchto letech jsme dostávali každoročně 5 milionů IEP, což je cca 200 milionů Kč. Finanční podpora se od té doby výrazně zvýšila.

Evropský sociální fond byl založen na základě Římské smlouvy v roce 1958, aby zlepšil možnosti zaměstnání pro pracující na jednotném trhu a přispěl k rostoucímu životnímu standardu. Evropský sociální fond v podstatě pomáhá financovat kvalifikaci a určité typy vzdělávacích programů souvisejících se zaměstnaností.

Přístup operačních programů k asistenci ESF byl představen v 80. letech. Členský stát požádá Evropskou komisi o podporu z Evropského sociálního fondu a žádost podloží operačními programy. Tyto programy propojují vzdělávací a kvalifikační programy a další ekonomický rozvoj jako například expanzi průmyslu. Nyní musíme navázat kvalifikace na jasně zadané vyšší cíle v oblasti průmyslového rozvoje, rozvoje služeb, turistiky a zemědělství.

Chtěl bych upozornit na to, že vývoj v Irsku za posledních několik let by nemohl být uskutečněn bez pomoci Evropského sociálního fondu, který přispíval na naše kvalifikační programy a vzdělávací programy zaměřené na přípravu k povolání. Jednoduše jsme neměli finance na udržení úrovně kvalifikace a příslušného potřebného vzdělávání, které by podporovalo velmi ambiciózní programy průmyslového rozvoje.

### **Průmyslová politika a podnikatelská politika**

Jsme malá země a naše prosperita je založena na exportech. Vývoz a dovoz tvoří 160% našeho HDP. To znamená, že vyvážíme a dovážíme 1,5krát více než vyrábíme. Relativně řečeno, jsem největším vývozcem v Evropské unii s výjimkou Lucemburska a opět relativně řečeno jsme velkým exportérem globálně. Soustředíme se na naši konkurenceschopnost s ohledem na závislost na vývozech. Musíme mít dobré lidské zdroje, dobré školství, dobrou vládu, atd.

Založili jsme náš vývoz a naše exportní programy na přímých zahraničních investicích (FDI). Snažíme se přilákat mobilní průmysl z USA, Německa, Japonska, Velké Británie a dalších zemí, aby se přesunul do Irska, vytvořil pracovní příležitosti pro naše irské pracovníky a posléze exportoval z Irska. Našli jsme si centrální pozici mezi Evropou a globální ekonomikou.

Máme pozitivní přístup k podpoře podnikání. Úroveň zdanění právnických osob je nízká dle existujících standardů EU. Na druhou stranu je ale vysoká v porovnání s tou, kterou nabídly země střední a východní Evropy.

Máme přizpůsobivou flexibilní nabídku práce. Zaměřujeme se na typy průmyslu, které chceme prosadit a na sektory s vysokou přidanou hodnotou založené na znalostech. Soustředíme se na 2 hlavní sektory průmyslového rozvoje, prvním jsou informační a komunikační technologie, druhým je farmacie. Nemáme zájem o to být ekonomikou s nízkými náklady.

Poslední bod, který bych chtěl zmínit v souvislosti s naší průmyslovou politikou je ten, že nepodporujeme upadající průmysl. Pokud vidíme, že určitý průmysl čeká pokles, přijmeme tento fakt a snažíme se přilákat jiné odvětví a překvalifikovat pracovníky z upadajícího odvětví.

### **Sociální partnerství**

Sociální partnerství bylo hlavním prvkem našich rozvojových programů v posledních 12 letech. Sociální partnerství jsme začali uplatňovat v roce 1988 za extrémně špatných ekonomických podmínek. Míra inflace dosahovala 18%, míra nezaměstnanosti byla na obdobné úrovni kolem 18% a vládní dluh činil cca 130% HDP. Vybrané daně sotva pokryly úrok za národní zadlužení.

Panovala obecná shoda mezi sociálními partnery ohledně těžkostí, kterým čelíme, důvodů těchto problémů a tím, co by mělo být provedeno. Pomoc našim problémům přišla v podobě snížení vládních výdajů, mírného růstu mezd, snížení zdanění fyzických osob a dohodou, že pracovníci získají náhradu za ušlé mzdy v době, kdy se situace zlepší.

Sociální partnerství rozpoznává důležitou roli všech aktérů. Všechny velké politické strany podporovaly sociální partnerství, a pokud tedy dojde ke změnám ve vládě, ta se nijak nepokouší změnit či zrušit již existující sociální partnerství.

Zlepšili jsme klima průmyslových vztahů na velmi dobrou úroveň. Dáváme jistotu zaměstnavatelům, co se týká vývoje mezd v rozmezí 1-2 let.

### **Investice do výzkumu a vývoje**

Pro zemi s průmyslovou strukturou, která je výrazně zaměřená na hi-tech, jsou důležité relativně vysoké investice podnikatelského sektoru do výzkumu a vývoje. Zrychlující se tempo inovací v hi-tech průmyslu odráží jejich rostoucí investice do výzkumu a vývoje. Naproti tomu relativně málo tohoto výzkumu probíhá právě v Irsku. Méně než 1 ze 4 špičkových vývozců se soustředí na výzkum a vývoj přímo v Irsku. Abychom podpořili takové investice do výzkumu v Irsku, národní průmyslová politika se posunula směrem k rozvoji takového prostředí, které by bylo dost atraktivní pro podniky provozující výzkum a vývoj přímo v Irsku.

V únoru 2000 vláda zřídila fond předvídání technologií. Fond by měl přispět k tomu, aby se z Irska stalo mezinárodně uznávané výzkumné centrum, zejména v oblastech informačních a komunikačních technologií a biotechnologií. Finanční zdroje fondu přesahují 700 milionů EUR na dalších 7 let. Byla zřízena Irská vědecká nadace, jejímž cílem je spravovat fond. Nadace vyhledala několik vynikajících výzkumníků s tím, že povedou výzkum ve veřejných výzkumných organizacích v Irsku. Je to vůbec poprvé, kdy jsme přijali tak velké riziko v oblasti základního výzkumu a nemáme žádnou záruku, že se nám investice vrátí. Tento risk je opodstatněný snahou přitáhnout lidi, kteří by aplikovali základní výzkum v nových výrobcích a nových výrobních metodách.

### **Reforma veřejné správy**

Od roku 1992 jsme představili průběžný reformní program veřejné správy založený na strategických tvrzeních ministerstva, strategických plánech, podnikatelských plánech, hodnotě peněz a zvýšené zodpovědnosti. Tyto reformy se začínají prokazovat jako stále více efektivní, zefektivněné veřejné služby přináší více užitku daňovým poplatníkům a jsou více atraktivní pro podnikání.

### **Žebříček světové konkurenceschopnosti**

Výsledky ukazatelů, které jsem zmiňoval za posledních 12 let jasně ukázaly náš posun na žebříčku světové konkurenceschopnosti. V současné době jsme na místě 7.

### **Regionální rozvoj**

Dostali jsme se do situace, kdy se Dublinský region stal velmi prosperujícím regionem, ale kdy rovněž utrpěl ztráty z velmi rychlého ekonomického rozvoje. Infrastruktura je špatná, životní standard klesá a systém hromadné dopravy se vůbec nedá srovnat s tím Vaším v Praze.

Vláda se rozhodla, že 50% všech nově vytvořených pracovních míst musí vzniknout v hraničních oblastech, oblasti Midlands a v západním regionu. To jsou v podstatě naše nejméně rozvinuté regiony a Tony Barrett Vám řekne více k západnímu regionu.

Chtěli bychom, aby regiony uplatňovaly svoji moc a tato moc aby zůstala v regionálních centrech.

Pro přilákání nových sektorů průmyslu je nutné zapojení regionálních úrovní Agentury průmyslového rozvoje a reprezentantů místních zájmů, kteří mají na starosti rozvoj – místní výbory, regionální instituce, vzdělávací systém, plánovací instituce. Chceme vyvolat diskusi a aktivity na regionální úrovni. Výzkum a vývoj je podporován v rámci vysokých škol. Chtěli bychom, aby naše univerzity nabízely své programy na mezinárodní úrovni. Chceme přitáhnout nové vzdělávací vědeckovýzkumné instituce do Irska. Uspěli jsme



v přilákání pobočky Massachusettského technologického institutu do Dublinu a chtěli bychom zopakovat podobný příklad na regionální úrovni.

Nejlepší světové vzdělávací vědeckovýzkumné instituce pomohou přinést do Irska zvýšení všeobecného standardu vzdělávání, výzkumu a vědy.

Chtěli bychom ovlivnit firmy tak, aby zařadili více výzkumu a vývoje a chceme pomoci rozvinout nové kompetence a technologie a to vše na regionální úrovni. Rozmístíme pracovníky naší Agentury průmyslového rozvoje do regionů.

Budeme muset omezit celkový počet rozvojových center na celkem 5-6. Nebude možné, aby v každé vesnici v Irsku byla univerzita nebo Technologický institut, budeme tedy muset vybrat tato centra.

### **Problémy, které nastanou a výzvy, které nás čekají**

V závěru bych se rád podíval do budoucna a chtěl bych zhodnotit, kam se Irsko ubírá, kde budou vznikat problémy a jakým výzvám budeme čelit.

První výzvou bude zřejmě otázka, jak udržitelný je náš program přímých zahraničních investic v dlouhodobém měřítku. Jak jsem již uvedl, naše ekonomika se rozvinula díky mnoha dobrým projektům přímých zahraničních investic směřovaným do naší země přímo do lidských zdrojů. Jsme ovšem také vystaveni vnějším vlivům vývoje světového trhu. V mezinárodním měřítku investiční aktivity klesají nebo jsou statické.

Pomalý růst ekonomik USA a Evropy, zejména v technologickém sektoru, měl vliv na ztráty pracovních míst v tomto sektoru na celém světě. Ztráty pracovních míst v multinárodních technologických společnostech v Irsku byly relativně malé v porovnání s těmi v USA. Ochrana pracovních míst v Irsku v technologickém sektoru byla ovlivněna faktem, že v posledních 5-10 letech se tento sektor posunul ze základních montážních linek a výrob na vyšší úroveň s více sofistikovanou výrobou a větší aktivitou služeb. Nová pracovní místa vytvářejí již existující nebo nové multinárodní technologické společnosti.

Předpokládáme, že reálného růstu v sektoru informačních a komunikačních technologií dosáhneme v období 1 roku. Agentura průmyslového rozvoje pracuje s mnoha firmami, aby mohla posoudit, jaké nové aktivity a nové výrobky může firma připravit.

Zkušenost prokázala, že ti pracovníci, kteří ztratili práci v technologických firmách, dostávají nabídky pracovních míst od jiných společností. Odpovídá to vysoké úrovni jejich nabytých dovedností a jejich flexibilitě.

Pokles technologického sektoru se netýká ostatních multinárodních firem podnikajících v jiných sektorech. Zdravotnictví, zdravotnické potřeby a farmaceutický sektor jsou velmi silné a rostoucí a jsou očekávány další investice do těchto sektorů.

Druhou výzvou je udržení konkurenceschopnosti v kontextu Evropské měnové unie. Naše míra inflace je o trochu vyšší, než bychom si představovali. Na tento fakt má vliv mimo jiné i chabá pozice EURO.

Třetí výzvou je naše schopnost přilákat přímé zahraniční investice. Mám na mysli, jak konkurenceschopná a atraktivní je naše země v porovnání s dalšími zeměmi, které jsou potenciálními příjemci přímých zahraničních investic. Soutěžíme se zeměmi EU a zeměmi střední a východní Evropy.

Specializace na hi-tech přináší problémy s možným nedostatkem dovedností. Právě nyní pociťujeme takové nedostatky, co se týká vysoce kvalifikované pracovní síly s mnoha dovednostmi. Tyto problémy se snažíme řešit pomocí imigrační politiky.

V minulosti jsme drželi míru růstu mezd na cca 3,5% za rok. S růstem ekonomiky 10% ročně se objevuje otázka, jak dlouho budou pracovníci ochotni akceptovat 3,5% růst mezd s tím, že HDP roste tempem 10%.

Máme deficit v infrastruktuře. Máme nedostatek bytů, náš systém dopravy je špatný. V minulosti, kdy jsme se museli rozhodnout mezi investicemi do lidských zdrojů a investicemi do infrastruktury, rozhodli jsme se pro lidské zdroje. Máme problémy se silničním systémem, hromadnou dopravou a v menší míře i s naším telekomunikačním systémem.

Na závěr bych se chtěl zmínit o regionalizaci a problémech životního prostředí. Budeme muset najít celkem 5 center průmyslového rozvoje mimo Dublin a získat všeobecnou podporu v rámci celé země. Konečně bych chtěl dodat, že máme velmi silnou lobby, která se zabývá životním prostředím.